

BÁO CÁO

**Kết quả thực hiện Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg ngày 22/7/2021
của Thủ tướng Chính phủ quy định về xã, phường, thị trấn
đạt chuẩn tiếp cận pháp luật năm 2023**

Kính gửi: Phó Thủ tướng Chính phủ Trần Lưu Quang;
Đồng kính gửi: Thủ tướng Chính phủ.

Điểm a khoản 1 Điều 6 Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg ngày 22/7/2021 của Thủ tướng Chính phủ quy định về xã, phường, thị trấn đạt chuẩn tiếp cận pháp luật (Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg) giao Bộ Tư pháp “hàng năm tổng hợp kết quả đánh giá, công nhận xã, phường, thị trấn đạt chuẩn tiếp cận pháp luật báo cáo Thủ tướng Chính phủ”. Trên cơ sở tổng hợp báo cáo của 63 tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương và qua hướng dẫn, theo dõi, kiểm tra, Bộ Tư pháp trân trọng báo cáo kết quả thực hiện Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg năm 2023 như sau:

I. KẾT QUẢ CHỦ YẾU

1. Công tác chỉ đạo, hướng dẫn thực hiện

Để triển khai nhiệm vụ năm 2023, Bộ trưởng Bộ Tư pháp đã ban hành Quyết định số 425/QĐ-BTP ngày 22/3/2023 phê duyệt Kế hoạch triển khai thực hiện Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg và Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2021 - 2025 năm 2023. Đồng thời, Bộ Tư pháp đã ban hành 06 công văn hướng dẫn, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc cho các địa phương trong triển khai nhiệm vụ đánh giá, công nhận xã, phường, thị trấn (cấp xã) đạt chuẩn tiếp cận pháp luật, thực hiện tiêu chí tiếp cận pháp luật trong xét đạt chuẩn nông thôn mới, đạt chuẩn đô thị văn minh¹.

Bộ Tư pháp cũng đã nghiên cứu, cho ý kiến đối với nội dung Thông tư số 56/2023/TT-BTC ngày 18/8/2023 của Bộ Tài chính quy định việc lập dự toán, quản lý, sử dụng và quyết toán kinh phí bảo đảm cho công tác phổ biến, giáo dục pháp luật (PBGDPL), chuẩn tiếp cận pháp luật và hòa giải ở cơ sở, tạo cơ sở pháp lý đồng bộ, thống nhất cho việc bố trí và sử dụng kinh phí cho công tác đánh giá, công nhận đạt chuẩn tiếp cận pháp luật cũng như thực hiện các tiêu chí tiếp cận pháp luật về PBGDPL, hòa giải ở cơ sở.

¹ Công văn số: 1445/BTP-PBGDPL ngày 17/4/2023; 2069/BTP-PBGDPL ngày 26/5/2023; 2609/BTP-PBGDPL ngày 23/6/2023; 317/PBGDPL-TCHG ngày 13/7/2023; 568/PBGDPL-TCHG ngày 13/11/2023; 628/PBGDPL-TCHG ngày 04/12/2023

Tại địa phương, 63/63 Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương (cấp tỉnh) đã ban hành Kế hoạch, văn bản hướng dẫn, chỉ đạo thực hiện Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg, Thông tư số 09/2021/TT-BTP và tiêu chí tiếp cận pháp luật trong các Bộ tiêu chí quốc gia về nông thôn mới, đô thị văn minh. Trong đó, xác định rõ các mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp, tiến độ thực hiện và giao trách nhiệm cho Sở Tư pháp, các cơ quan, đơn vị có liên quan trong việc tham mưu, giúp Ủy ban nhân dân cấp tỉnh triển khai thực hiện Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg tại địa phương. Căn cứ nhiệm vụ được Ủy ban nhân dân cấp tỉnh giao, các Sở Tư pháp đã chủ động tham mưu hoặc trực tiếp ban hành các Kế hoạch cụ thể để chỉ đạo, quán triệt, tập huấn, đôn đốc, hướng dẫn, kiểm tra các địa phương triển khai thực hiện nhiệm vụ đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật (*xem Phụ lục I*). Ủy ban nhân dân huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh, thành phố thuộc thành phố trực thuộc trung ương (cấp huyện) đã thành lập, kiện toàn Hội đồng đánh giá chuẩn tiếp cận pháp luật để kịp thời tham mưu Chủ tịch Ủy ban nhân dân cùng cấp trong đánh giá hồ sơ đề nghị công nhận đạt chuẩn tiếp cận pháp luật². Ủy ban nhân dân cấp xã phân công công chức Tư pháp – Hộ tịch làm đầu mối tham mưu và tổ chức thực hiện đánh giá, chấm điểm, theo dõi các tiêu chí, chỉ tiêu tiếp cận pháp luật.

2. Truyền thông nâng cao nhận thức về mục đích, ý nghĩa và trách nhiệm thực hiện Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg

Bộ Tư pháp luôn quan tâm, chú trọng thông tin, truyền thông nâng cao nhận thức về mục đích, ý nghĩa và trách nhiệm của các cơ quan, đơn vị trong đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật. Năm 2023, Bộ Tư pháp đã phối hợp với Đài Truyền hình Việt Nam, Đài Tiếng nói Việt Nam, Thông tấn xã Việt Nam, Báo Pháp luật Việt Nam, Cổng Thông tin điện tử Chính phủ, Cổng Thông tin điện tử PBGDPL quốc gia thực hiện các bản tin, tọa đàm, phóng sự nhằm truyền thông, phổ biến về công tác đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật cũng như tình hình, kết quả triển khai các tiêu chí tiếp cận pháp luật trong Bộ tiêu chí quốc gia nông thôn mới, đô thị văn minh (đặc biệt là các tiêu chí về PBGDPL, hòa giải ở cơ sở, trợ giúp pháp lý).

Ở địa phương, hoạt động truyền thông trên các phương tiện thông tin đại chúng gắn với ứng dụng công nghệ thông tin được các cấp chính quyền quan tâm thực hiện, nhằm nâng cao nhận thức của các cơ quan, đơn vị và toàn xã hội về mục đích, ý nghĩa thực hiện nhiệm vụ đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật. Các hình thức truyền thông được thực hiện như: chương trình, chuyên

² Riêng Thành phố Đồng Xoài, tỉnh Bình Phước không tổ chức đánh giá, công nhận xã, phường thị trấn đạt chuẩn tiếp cận pháp luật.

mục trên Đài Phát thanh – Truyền hình cấp tỉnh³; đăng tải các tin, bài trên các báo địa phương và Công/Trang thông tin điện tử của các cấp, các ngành; tổ chức các cuộc thi tìm hiểu pháp luật về chuẩn tiếp cận pháp luật⁴...

3. Tập huấn nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức thực hiện tham mưu đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật

Năm 2023, Bộ Tư pháp đã cấp phát 9.000 cuốn Sổ tay hướng dẫn nghiệp vụ về chuẩn tiếp cận pháp luật cho Sở Tư pháp các tỉnh, thành phố, Phòng tư pháp cấp huyện (705 cuốn), Ủy ban nhân dân cấp xã (8.484 cuốn). Bộ Tư pháp đã hỗ trợ tập huấn nghiệp vụ đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật, thực hiện tiêu chí tiếp cận pháp luật cho 04 tỉnh, thành phố⁵. Các lớp tập huấn thu hút sự quan tâm tham dự của các cán bộ, công chức được giao nhiệm vụ theo dõi, thực hiện chấm điểm, đánh giá các tiêu chí tiếp cận pháp luật; được chính quyền địa phương đánh giá cao về việc tổ chức, chất lượng bài giảng và năng lực của các báo cáo viên.

Ở địa phương, công tác tập huấn nghiệp vụ tiếp tục quan tâm, chú trọng. 39/63 địa phương đã tổ chức tập huấn chuyên sâu cho cán bộ, công chức cấp huyện, cấp xã về nghiệp vụ đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật, thực hiện tiêu chí tiếp cận pháp luật trong Chương trình mục tiêu quốc gia nông thôn mới giai đoạn 2021 - 2025. Trên cơ sở các lớp tập huấn do cấp tỉnh tổ chức, Ủy ban nhân dân cấp huyện thường xuyên chỉ đạo Phòng Tư pháp phối hợp với các phòng, ban chủ trì tổ chức hoặc lồng ghép triển khai nhiệm vụ về đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật tại các lớp phổ biến kiến thức pháp luật cho báo cáo viên pháp luật, tuyên truyền viên pháp luật và hòa giải viên ở cơ sở. Bên cạnh đó, một số địa phương chủ động biên soạn, in ấn tài liệu nghiệp vụ hướng dẫn đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật hoặc thực hiện thủ tục in nội bản Sổ tay nghiệp vụ về chuẩn tiếp cận pháp luật do Bộ Tư pháp biên soạn để cấp phát bổ sung cho tất cả các đơn vị cấp huyện, cấp xã trên địa bàn⁶.

4. Công tác kiểm tra, đánh giá sự hài lòng của người dân về hiệu quả cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật

Xác định kiểm tra là một những nhiệm vụ trọng tâm của công tác quản lý nhà nước về chuẩn tiếp cận pháp luật nhằm nắm bắt tình hình thực tiễn tổ chức thực hiện các văn bản, quy định về đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật tại cơ sở; giải đáp, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc cho địa phương;

³ Các tỉnh: Kiên Giang, Thái Bình, Trà Vinh, Vĩnh Phúc.

⁴ Các tỉnh, thành phố: Bạc Liêu, Bến Tre, Trà Vinh, TP. Hồ Chí Minh.

⁵ Các tỉnh: Quảng Ngãi, Hoà Bình, Trà Vinh, Sơn La.

⁶ Các tỉnh: Bình Phước, Đắk Lắk, Hà Nam, Lào Cai, Sóc Trăng, Lai Châu, Quảng Ngãi, Gia Lai.

kip thời chỉ đạo, hướng dẫn khắc phục những hạn chế, tồn tại trong triển khai công tác đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật, trong năm 2023, Bộ Tư pháp tổ chức 06 Đoàn kiểm tra tại các tỉnh Quảng Nam, Quảng Ngãi, Hoà Bình, Trà Vinh, Cao Bằng, Sơn La. Sở Tư pháp các địa phương đã chủ động tổ chức kiểm tra, nắm bắt tình hình triển khai Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg, Thông tư số 09/2021/TT-BTP tại cấp huyện, cấp xã trên địa bàn: 41/63 tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương đã tiến hành kiểm tra trực tiếp tại 145 đơn vị cấp huyện và 696 đơn vị cấp xã; các tỉnh, thành phố còn lại lồng ghép với kiểm tra của Hội đồng phối hợp PBGDPL cấp tỉnh, thẩm định hồ sơ đánh giá đạt chuẩn nông thôn mới, kiểm tra công tác tư pháp hằng năm và kiểm tra qua hồ sơ, báo cáo.

Đồng thời, thực hiện nhiệm vụ được giao tại điểm c khoản 1 Điều 6 Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg, Bộ Tư pháp đã tổ chức khảo sát phục vụ đánh giá sự hài lòng về hiệu quả xã, phường, thị trấn đạt chuẩn tiếp cận pháp luật tại 04 tỉnh Quảng Nam, Hòa Bình, Trà Vinh, Sơn La.

Kết quả kiểm tra, khảo sát cho thấy, về cơ bản, các đơn vị được kiểm tra đã xây dựng kế hoạch triển khai việc đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật; Ủy ban nhân dân cấp xã đã phân công công chức chuyên môn theo dõi, phụ trách, đánh giá, chấm điểm các tiêu chí, chỉ tiêu tiếp cận pháp luật gắn với lĩnh vực chuyên môn; việc tổ chức đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật đảm bảo quy trình, thời hạn theo quy định. Một số địa phương đã bố trí kinh phí cho công tác PBGDPL, hòa giải ở cơ sở, chuẩn tiếp cận pháp luật. Tuy nhiên, tại một số địa phương⁷, việc đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật còn hình thức; tài liệu kiểm chứng không đầy đủ; việc tổ chức thực hiện một số tiêu chí, chỉ tiêu chưa đạt yêu cầu; kết quả công nhận đạt chuẩn tiếp cận pháp luật chưa phản ánh đúng thực trạng, chưa thống nhất với kết quả đánh giá của người dân về hiệu quả triển khai các tiêu chí, chỉ tiêu tiếp cận pháp luật, người dân chưa thực sự quan tâm đến công tác đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật.

5. Ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý, hướng dẫn, chỉ đạo đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật

Việc ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý, hướng dẫn, chỉ đạo và tổ chức triển khai đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật từng bước được áp dụng. Các văn bản, kế hoạch chỉ đạo, hướng dẫn, triển khai nhiệm vụ được cập nhật, đăng tải công khai trên Cổng/Trang thông tin điện tử của các cơ quan, địa phương. Bộ Tư pháp thường xuyên đăng tải các tin, bài giới thiệu, phổ

⁷ Hòa Bình, Cao Bằng, Sơn La.

biển các văn bản, chính sách mới trên Cổng Thông tin điện tử Bộ Tư pháp, Cổng Thông tin điện tử PBGDPL quốc gia, Facebook và Zalo “Phổ biến, giáo dục pháp luật”. Các địa phương chú trọng sử dụng trang mạng xã hội (Zalo, Facebook) hoặc xây dựng chuyên mục riêng về “Tiếp cận pháp luật” trên Cổng/Trang thông tin điện tử của Sở Tư pháp và cập nhật tin bài, các hoạt động triển khai nhiệm vụ đánh giá, công nhận đạt chuẩn tiếp cận pháp luật. Có địa phương đã ứng dụng nền tảng Biểu mẫu và Trang tính của Google⁸, giúp việc cập nhật và thống kê số liệu được đồng bộ từ cấp xã lên cấp tỉnh, việc theo dõi, quản lý dữ liệu được nhanh chóng, chính xác, thuận tiện. Một số nơi tổ chức tập huấn theo hình thức trực tuyến kết nối các điểm cầu cấp huyện trên địa bàn⁹; tổ chức các Cuộc thi trực tuyến với chủ đề “Tìm hiểu pháp luật về nông thôn mới và chuẩn tiếp cận pháp luật”¹⁰, “Tìm hiểu quy định về xã, phường, thị trấn, quận, huyện, thị xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật”¹¹, “Thực hiện đúng, đầy đủ các chỉ tiêu, tiêu chí trong xây dựng cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật”¹². Các cuộc thi đã nhận được sự tham gia đông đảo của công chức và người dân.

Điểm d khoản 1 Điều 6 Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg giao Bộ Tư pháp “xây dựng, quản lý, vận hành phần mềm đánh giá, công nhận xã phường, thị trấn đạt chuẩn tiếp cận pháp luật trong phạm vi cả nước”. Để xác định nhu cầu, đánh giá thực trạng phục vụ xây dựng phần mềm, năm 2023, Bộ Tư pháp đã tổ chức khảo sát tại 04 tỉnh Quảng Ngãi, Hòa Bình, Trà Vinh, Sơn La. Đồng thời, Bộ Tư pháp cũng đang triển khai dự án xây dựng “Hệ thống thông tin PBGDPL”, trong đó có cơ sở dữ liệu về tiếp cận pháp luật. Dự kiến sau khi Hệ thống này được hoàn thiện sẽ tạo thuận lợi cho các bộ, ngành, địa phương khai thác, chia sẻ thông tin, dữ liệu phục vụ quản lý nhà nước về đánh giá, công nhận đạt chuẩn tiếp cận pháp luật.

6. Nguồn lực thực hiện

Năm 2023, Bộ Tư pháp được bố trí 500 triệu đồng từ nguồn kinh phí ngân sách thường xuyên cho triển khai các nhiệm vụ được giao theo Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg và 6 tỷ đồng từ nguồn kinh phí Chương trình mục tiêu quốc gia về xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2021-2025 để triển khai thực hiện các tiêu chí, chỉ tiêu tiếp cận pháp luật (Trong đó: Kinh phí thực hiện công tác PBGDPL, hòa giải ở cơ sở là 1,5 tỷ đồng; kinh phí thực hiện hoạt động trợ giúp pháp lý là

⁸ Tỉnh Gia Lai sử dụng “Hệ thống rà soát dữ liệu kết quả thực hiện quy định về xã, phường, thị trấn đạt chuẩn tiếp cận pháp luật” từ năm 2021.

⁹ Các tỉnh: Đồng Tháp, Thái Nguyên, Yên Bái.

¹⁰ Tỉnh Bạc Liêu, Bến Tre.

¹¹ Thành phố Hồ Chí Minh.

¹² Tỉnh Trà Vinh.

3,5 tỷ đồng; kinh phí thực hiện hoạt động kiểm tra, giám sát, đánh giá kết quả thực hiện Chương trình là 01 tỷ đồng).

Ở địa phương, một số tỉnh, thành phố đã bố trí kinh phí riêng cho công tác đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật¹³; còn lại chủ yếu sử dụng từ nguồn kinh phí thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới hoặc kinh phí dành cho công tác PBGDPL và các chương trình, đề án về PBGDPL do Sở Tư pháp chủ trì thực hiện. Việc bố trí kinh phí cho công tác này ở cấp huyện, cấp xã còn rất hạn chế.

7. Kết quả đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật năm 2023

Trên cơ sở tổng hợp số liệu báo cáo của các địa phương, năm 2023, cả nước có 10.578/10.586 đơn vị cấp xã triển khai đánh giá, đề nghị công nhận đạt chuẩn tiếp cận pháp luật¹⁴. Trong đó, 10.177/10.578 đơn vị cấp xã được công nhận đạt chuẩn tiếp cận pháp luật, đạt tỷ lệ 96.1% (*xem Phụ lục 2*). Số đơn vị cấp xã chưa đạt chuẩn tiếp cận pháp luật chủ yếu vi phạm về điều kiện công nhận tại khoản 3 Điều 4 Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg vì có cán bộ, công chức là người đứng đầu cấp ủy, chính quyền cấp xã bị xử lý kỷ luật hành chính do vi phạm pháp luật trong thi hành công vụ hoặc bị truy cứu trách nhiệm hình sự.

II. ĐÁNH GIÁ CHUNG

1. Về kết quả đạt được

Nhìn chung, việc triển khai Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg, Thông tư số 09/2021/TT-BTP đã được các cơ quan, đơn vị, địa phương quan tâm, tích cực thực hiện và dần đi vào nề nếp, đạt được kết quả nhất định; trách nhiệm của chính quyền, cán bộ, công chức cấp xã trong tổ chức thi hành Hiến pháp, pháp luật hướng tới xây dựng môi trường pháp lý lành mạnh cho người dân tại cơ sở tiếp tục được tăng cường gắn với tổ chức thi hành pháp luật. Cơ quan tư pháp các cấp đã chủ động tham mưu, giúp Ủy ban nhân dân cùng cấp tổ chức triển khai các nhiệm vụ được giao; tham gia tích cực vào việc thẩm định, đánh giá, công nhận xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật gắn với xã nông thôn mới; tập huấn cho cán bộ, công chức tham mưu, tổ chức thực hiện nhiệm vụ; kịp thời giải đáp, tháo gỡ vướng mắc, khó khăn; xây dựng và cấp phát cho cơ sở các tài liệu phổ biến kiến thức pháp luật và kỹ năng nghiệp vụ có liên quan đến các tiêu chí, chỉ tiêu; chọn điểm triển khai mô hình PBGDPL hiệu quả, điển hình tại cơ sở... Từ đó cho thấy các cấp chính quyền đã nhận thức sâu sắc hơn về vị trí, vai trò của nhiệm

¹³ Như các tỉnh: Bắc Giang, Bạc Liêu, Cao Bằng, Nghệ An, Quảng Ngãi, Tuyên Quang,...

¹⁴ Toàn bộ 08 xã, phường thuộc thành phố Đồng Xoài, tỉnh Bình Phước không tiến hành đánh giá đạt chuẩn tiếp cận pháp luật năm 2023 (Báo cáo số 29/BC-STP ngày 20/02/2024 của Sở Tư pháp tỉnh Bình Phước).

vụ này trước yêu cầu xây dựng, hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và nâng cao hiệu quả tổ chức thi hành pháp luật của chính quyền địa phương.

2. Tồn tại, hạn chế và nguyên nhân

2.1. Một số tồn tại, hạn chế

- Công tác truyền thông về mục đích, ý nghĩa, tầm quan trọng của việc đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật chưa được chú trọng dẫn đến cán bộ, công chức và người dân chưa quan tâm đến công tác đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật và lợi ích của công tác này đối với việc bảo đảm quyền công dân, trong đó có quyền tiếp cận thông tin pháp luật.

- Việc tổ chức đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật ở một số địa phương thực hiện chưa nghiêm túc; chưa phát huy vai trò, sự tham gia của các công chức chuyên môn theo dõi các tiêu chí, chỉ tiêu trong phối hợp tổ chức triển khai nhiệm vụ. Một số nơi chưa tuân thủ thời gian đánh giá, đề nghị công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật. Cá biệt có địa phương không tổ chức đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật theo quy định¹⁵. Việc chấm điểm, đánh giá các tiêu chí, chỉ tiêu ở một số địa phương còn hình thức, không có đầy đủ tài liệu kiểm chứng; kết quả đánh giá, công nhận đạt chuẩn tiếp cận pháp luật chưa thực sự phản ánh đúng tình hình thực tế ở địa phương.

- Các địa phương chưa chú trọng thực hiện các giải pháp nâng cao hiệu quả các tiêu chí, chỉ tiêu tiếp cận pháp luật mà chỉ tập trung vào hoạt động đánh giá, công nhận.

- Việc ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật còn chậm (chưa xây dựng phần mềm đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật áp dụng trên cả nước); việc tổ chức đánh giá sự hài lòng của người dân về hiệu quả cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật chưa đáp ứng được mục tiêu đề ra.

- Nguồn lực, ngân sách nhà nước bố trí kinh phí cho cơ quan Tư pháp các cấp triển khai thực hiện các nhiệm vụ theo Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg còn hạn chế, chưa đáp ứng yêu cầu. Nhiều địa phương chưa được bố trí kinh phí riêng. Cấp huyện, cấp xã hầu như sử dụng nguồn kinh phí chi thường xuyên cho công tác PBGDPL hoặc lồng ghép với các hoạt động chuyên môn khác để thực hiện nhiệm vụ đánh giá, công nhận xã, phường, thị trấn đạt chuẩn tiếp cận pháp luật.

¹⁵ Thành phố Đồng Xoài, tỉnh Bình Phước.

2.2. Nguyên nhân chủ yếu của tồn tại, hạn chế

a) Nguyên nhân chủ quan

- Nhận thức của lãnh đạo chính quyền, cán bộ, công chức về nhiệm vụ đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật chưa đúng, chưa đầy đủ.

- Công tác chỉ đạo, hướng dẫn, tổ chức thực hiện các văn bản, quy định về đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật chưa được coi trọng, chưa kịp thời và quyết liệt. Tại một số địa phương, Sở Tư pháp, Phòng Tư pháp chưa sát sao tham mưu hướng dẫn chuyên môn, nghiệp vụ, giải đáp khó khăn, vướng mắc cho cấp cơ sở.

- Công tác kiểm tra chưa triệt để, chưa có biện pháp xử lý đối với những đơn vị thực hiện không nghiêm túc các quy định về đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật.

- Đội ngũ công chức cấp xã nhìn chung còn ít về số lượng, hạn chế về chuyên môn nghiệp vụ, trong bối cảnh phải đảm nhiệm nhiều nhiệm vụ. Về cơ bản, công chức cấp xã chưa nắm đầy đủ chức năng, nhiệm vụ thuộc lĩnh vực được phân công phụ trách nên không biết hoặc lúng túng trong việc tham mưu, đề xuất và triển khai giải pháp thực hiện công tác này trong thực tiễn.

- Sự phối hợp giữa cơ quan Tư pháp và các cơ quan, đơn vị có liên quan trong tổ chức thực hiện nhiệm vụ còn chưa chặt chẽ, chưa thường xuyên; một số nơi chưa phát huy hết vai trò, trách nhiệm tư vấn, thẩm định của thành viên Hội đồng đánh giá chuẩn tiếp cận pháp luật.

b) Nguyên nhân khách quan

- Việc đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật hàng năm trùng với thời điểm tổng kết công tác năm và triển khai nhiệm vụ của năm tiếp theo dẫn đến khó khăn trong bảo đảm đúng tiến độ và yêu cầu theo quy định. Một số đơn vị cấp xã thực hiện luân chuyển, sắp xếp lại cán bộ, công chức cấp xã nên gặp nhiều khó khăn trong công tác tiếp nhận, bàn giao công việc.

- Chưa có phần mềm hỗ trợ đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật cũng như theo dõi, quản lý công tác này.

- Điều kiện kinh tế - xã hội của ở các địa phương còn gặp khó khăn, ngân sách các cấp còn hạn hẹp, trong khi các nhiệm vụ phải thực hiện tương đối nhiều, do đó ngân sách chủ yếu bố trí cho các nhiệm vụ phát triển kinh tế, an ninh trật tự, không bảo đảm cho thực hiện nhiệm vụ đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật.

III. CÁC NHIỆM VỤ TRỌNG TÂM THỰC HIỆN QUYẾT ĐỊNH TRONG NĂM 2024

1. Tiếp tục chỉ đạo, hướng dẫn và tổ chức triển khai có hiệu quả Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg và Thông tư số 09/2021/TT-BTP; tăng cường phối hợp với các Bộ, ngành để hướng dẫn, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc cho địa phương trong triển khai đánh giá, công nhận đạt chuẩn tiếp cận pháp luật.

2. Tăng cường truyền thông, phổ biến về công tác đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật, nâng cao nhận thức của cán bộ, công chức và người dân về ý nghĩa, vai trò, mục đích của công tác này.

3. Hướng dẫn tiêu chí, chỉ tiêu “tiếp cận pháp luật” thuộc Bộ tiêu chí quốc gia về xã nông thôn mới, Bộ tiêu chí quốc gia về xã nông thôn mới nâng cao, Bộ tiêu chí quốc gia về huyện nông thôn mới và Tiêu chí huyện nông thôn mới đặc thù, không có đơn vị hành chính cấp xã giai đoạn 2021-2025¹⁶ theo Quyết định số 211/QĐ-TTg ngày 01/3/2024 của Thủ tướng Chính phủ.

4. Tổ chức kiểm tra, nắm bắt tình hình thực hiện việc đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật gắn với tổ chức khảo sát, đánh giá sự hài lòng của người dân về hiệu quả cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật để kịp thời tháo gỡ khó khăn, vướng mắc và chấn chỉnh, rút kinh nghiệm đối với địa phương thực hiện chưa nghiêm túc, đầy đủ, đúng trách nhiệm được giao.

5. Tập huấn, hướng dẫn nghiệp vụ đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật; tiêu chí tiếp cận pháp luật trong xét, công nhận đạt chuẩn nông thôn mới, nông thôn mới nâng cao cho đội ngũ cán bộ, công chức, nhất là công chức cấp huyện và cấp xã.

6. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý, đánh giá, công nhận cấp xã đạt chuẩn tiếp cận pháp luật, trọng tâm là khảo sát, nghiên cứu và đề xuất xây dựng phần mềm đánh giá gắn với các chương trình, kế hoạch ứng dụng công nghệ thông tin và đầu tư công, kịp thời tổ chức triển khai thực hiện nhằm tạo thuận lợi cho cơ sở trong triển khai đánh giá, chấm điểm các tiêu chí, chỉ tiêu và quản lý thông tin, dữ liệu.

7. Tiến hành sơ kết việc thực hiện Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg nhằm đánh giá kết quả đạt được, tổng hợp những hạn chế, vướng mắc về thể chế và quá trình tổ chức thi hành để đề xuất các giải pháp phù hợp trong thời gian tới.

¹⁶ Quyết định thay thế Quyết định số 1723/QĐ-BTP ngày 15/8/2022 của Bộ trưởng Bộ Tư pháp.

IV. MỘT SỐ KIẾN NGHỊ, ĐỀ XUẤT

1. Kiến nghị Phó Thủ tướng Chính phủ tiếp tục quan tâm, chỉ đạo

- Các bộ, ngành có nội dung tham mưu các tiêu chí, tiêu chuẩn đánh giá chính quyền cấp xã¹⁷ phối hợp rà soát, thống nhất thời điểm, cách thức đánh giá đảm bảo phù hợp, khả thi và thuận lợi cho địa phương triển khai thực hiện.

- Bộ Tài chính tham mưu việc bảo đảm, bố trí kinh phí hằng năm cho cơ quan Tư pháp và địa phương triển khai các nhiệm vụ được giao tại Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg; ưu tiên nguồn lực tập huấn nâng cao năng lực chuyên môn và nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức, đặc biệt cấp cơ sở; chú trọng các kiến thức và kỹ năng xây dựng văn bản quy phạm pháp luật, tiếp cận thông tin, PBGDPL, hòa giải ở cơ sở, trợ giúp pháp lý.

- Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội, Ủy ban Dân tộc tiếp tục ưu tiên nguồn lực thực hiện các chương trình mục tiêu quốc gia cho việc triển khai các giải pháp thúc đẩy thực hiện các tiêu chí tiếp cận thông tin pháp luật, PBGDPL, hòa giải ở cơ sở, trợ giúp pháp lý góp phần phục vụ mục tiêu xây dựng nông thôn mới, giảm nghèo bền vững và phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số, miền núi.

2. Đề nghị các Bộ, ngành phối hợp chặt chẽ với Bộ Tư pháp trong chỉ đạo, theo dõi, kiểm tra, hướng dẫn và tổ chức thực hiện Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg; nâng cao năng lực chuyên môn và nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức cấp cơ sở.

3. Đề nghị Ủy ban nhân dân cấp tỉnh

- Quan tâm chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra, bố trí kinh phí tổ chức thực hiện Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg và Thông tư số 09/2021/TT-BTP tại địa phương kịp thời, hiệu quả, đúng trách nhiệm quy định, gắn với nguồn lực và mục tiêu thực hiện các chương trình mục tiêu quốc gia trên địa bàn.

- Rà soát các vướng mắc, tồn tại, hạn chế và nguyên nhân các đơn vị cấp xã chưa đạt chuẩn tiếp cận pháp luật hoặc đã được công nhận đạt chuẩn tiếp cận

¹⁷ Như tiêu chuẩn chính quyền trong sạch, vững mạnh; xã, phường, thị trấn tiêu biểu; xã phường, thị trấn đạt tiêu chuẩn an toàn về an ninh, trật tự; xã đạt chuẩn nông thôn mới; phường, thị trấn đạt chuẩn đô thị văn minh; xã phường, thị trấn đạt chuẩn tiếp cận pháp luật...

pháp luật nhưng kết quả đánh giá chưa bảo đảm thực chất. Từ đó có các giải pháp khắc phục, nhất là đối với các đơn vị cấp xã chưa đạt chuẩn.

- Tập huấn, bồi dưỡng, nâng cao năng lực chuyên môn và nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức cấp huyện và cấp xã, bảo đảm nắm vững kiến thức chuyên môn để tham mưu, triển khai nhiệm vụ đúng quy định, có chất lượng, hiệu quả.

Trên đây là Báo cáo kết quả thực hiện Quyết định số 25/2021/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ năm 2023, Bộ Tư pháp báo cáo và kính trình Phó Thủ tướng Chính phủ xem xét, chỉ đạo./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Bộ trưởng (để báo cáo);
- Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam (để biết);
- Ủy ban Dân tộc (để phối hợp);
- Các bộ: Tài chính; Nông nghiệp và Phát triển nông thôn; Lao động, Thương binh và Xã hội (để phối hợp);
- UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương (để thực hiện);
- Sở Tư pháp các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương (để tham mưu);
- Lưu: VT, PBGDPL.

**KT. BỘ TRƯỞNG
THỨ TRƯỞNG**

Nguyễn Thanh Tịnh